

LESEGLEDE

Merete Løvgreen

Oversatt fra dansk av Eirik Ulltang Birkeland

Innhold

4 Forord

Forskerne sier • Betydning og forståelse
• Lesevaner

6 Om lesestunden

Foreldre skal ikke være lærere • Det enkle
• Gjør noe nytt

8 Gøy med bokstaver, ord og bøker

Begynn på nytt • Fordeler

10 Alternative aktiviteter

Tell ord • Se på bilder • Drikk vann til
• Skattejakt • Vei en bok • Les på tid
• Ord nr. 10 • Lesestafett • Yndlingstemaer
• Med én stemme • Bøkenes plass
• Les alt først • Illustrer boktitler

15 Bibliotekjakt

17 Les et skilt

Bestemte bokstaver • Bonus • Lag nye ord
• Bruk fantasien

18 Gjør det koselig

Forskjellige typer lesing • På ryggen
• På magen • På baken • Gå og les

20 Hvor leser man?

Hardt eller mykt underlag • Trampoline
• Lyskilder • Medisinball • Lesehule

22 Hjelpemidler

Musikk • En god stund • Med noe i hånden
• Med noe under føttene • Leseolie

24 Lesetid

Hvor lenge • Lesepause • Full guffe

25 Familien

Gjensidig respekt • Riktig tid og sted
• Klare avtaler • Voksnes lesing • Plass til livet

27 Les for kjæledyret

28 Leseforståelse og ordforråd

De store linjene • Godnatthistorier
• Ordforråd • Viktige ord • Naturlige pauser
• Gi et ord • Kjenner vi det fra andre historier?
Innlevelsessevne • Starthjelp • Mellom linjene

32 Skap leseglede

Lesebarometer • Leseavtale • Les med lupe
• Gjett handlingen • Les bakfra
• La bamsen lese

35 Lesepausegymnastikk

36 Lesemaratton

Avveksling • Bilder

38 Lesehastighet

Antall ord i minuttet • Hva er normalt?
• Hvorfor leser vi?

42 Om forfatteren

44 Bevegelse og læring

Fordeler ved kobling av fysisk aktivitet og læring

46 Referanser

48 Kolofon

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Sproggreen er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Alle kan bli glad i bøker.

Forord

Denne boka er skrevet til deg som er forelder til et barn som trenger hjelp med lesetreningen – til deg som ønsker inspirasjon og gode råd om hvordan du får gjort denne stunden hyggeligere innenfor hjemmets trygge rammer og ved hjelp av ting som allerede er rundt dere. Alder er alltid vanskelig, men rådene mine er hovedsakelig rettet mot barn i 1.–6. klasse.

Derfor vil jeg ikke henvise til bestemte bøker underveis, men heller oppfordre dere til å bruke barnets lærebok eller andre bøker fra biblioteket eller egne hyller.

Ut fra dette veileder jeg dere i hvordan dere kan tilnærme dere innholdet på en litt annen måte.

FORSKERNE SIER

Ifølge forskerne er det bare snakk om «ekte» lesing hvis man både kan forstå budskapet i teksten og avkode den bit for bit, altså lese de enkelte bokstavene og ordene riktig og få mening ut av dem.

BETYDNING OG FORSTÅELSE

De fleste av oss har vel vært borti en tekst som vi har lest gjennom, men ikke egentlig har kunnet bruke til noe eller huske. Det gjelder også for mange av de unge leserne.

Som lærer har jeg ofte møtt barn og unge som er veldig flinke til å avkode innholdet – de har altså

ingen problemer med de enkelte ordene, og de kan selvsagt forstå dem – men de får ikke den større betydningen med seg. Andre hopper over mange ord fordi det går for sakte, eller fordi de får problemer når de skal stave seg gjennom teksten – samtidig som de har god forståelse for det overordnede budskapet i teksten.

Begge typer barn og unge trenger hjelp til å bli bedre lesere – i ordets riktige forstand.

LESEVANSKER

Jeg beveger meg ikke nærmere inn på spesifikke lesevanter og dysleksi, for det er det mange andre som er flinkere til å forklare og gi hjelp til enn jeg.

Har dere mistanke om slike problemer, vil jeg anbefale dere å ta kontakt med skolen med en gang, slik at de kan henvise dere til de riktige instansene.

Mitt håp er at dere som familie vil kunne glede dere over lesingen, slik at dere ser fram til denne stunden og får mange gode opplevelser underveis. Vi lærer med hele kroppen, og vi lærer best når vi trives og er glade. Den kunnskapen bør vi ta med oss når vi begynner lesingen hjemme, der vi både kan prøve ut og sprengre noen grenser uten at det sjenerer andre.

God fornøyelse!

Merete Løvgreen

MINE FORSLAG

Mine forslag og ideer er ment som et hyggelig og nyttig tillegg for å gjenfinne og bevare gleden ved tekster – enten dere leser på skjerm eller i bøker. Forhåpentlig kan disse små tipsene være med på å bringe fram opplevelsen i en god historie og lysten til å bli flinkere til å lese. Motivasjon og glede er nemlig de aller viktigste ingrediensene i denne prosessen.

Leseglede er blant annet å sitte helt tett og få hjelp til å konsentrere seg om ett ord om gangen.

Om lesestunden

I dag er det veldig mange forskere som arbeider med lesing. De er dessverre ikke enige om hva som fungerer best, og det er heller ikke lærerne.

Mange barn har lesekontrakter, avtaler om 15–30 minutter lesing hver dag eller et fast sideantall man skal komme seg gjennom hver uke. I noen klasser leser man høyt, skriver bokomtaler og dikter videre. I andre kombinerer man individuell lesing med verksteder og spesielle tiltak.

Dette vil jeg ikke gå inn på. Jeg har derimot plukket ut noen av de mange utsagnene som jeg har lest og opplevd som lærer, med utallige timers praksis og samtaler om lesing med både barn og foreldre. Det har jeg satt sammen med min egen erfaring som glad og ivrig leser, og det er dette jeg nå har prøvd å samle i en enkel og lettfattelig helhet.

Vi mennesker er jo heldigvis svært forskjellige, så det som fungerer for noen, fungerer kanskje ikke så godt for andre.

På samme måte som vi kan snakke om lærings-stil-

er (se-, høre-, røre- og gjøre-barn), snakker man i dag også om lesestiler, og det kan være veldig individuelt hvordan vi liker å ha det når vi leser. Derfor er det fint å ta seg tid til å prøve en mange forskjellige ting, blant annet når det gjelder lese-stilling, lys, lyd, mat og drikke, selskap, klemmeball og lesefolie.

FORELDRE SKAL IKKE VÆRE LÆRERE

Etter min mening skal foreldre ikke være lærere – heller ikke hvis de arbeider som det. De skal være foreldre, med alt det innebærer av følelser, bekymringer, håp og ambisjoner for barna.

På den andre siden skal barna heller ikke føle seg som elever når de er hjemme. De skal få den omsorgen og støtten de har behov for, og de skal føle seg hørt, sett og forstått.

Det skjer så altfor ofte at leksene oppleves som et ork.

Ofte må de gjøres på et tidspunkt da alle parter er trøtte og kanskje også sultne.

Barna liker ikke å gjøre noe de ikke er flinke til, så de finner på alle mulige unnskyldninger for å hale ut tiden eller gjøre noe annet. Foreldrene er på sin side frustrert over at de ikke kan nok til å gi barna god hjelp, så de finner gjerne på en rekke desperate måter å motivere og lokke barna på.

Underveis vil jeg foreslå forskjellige ting som kan bidra til at dere unngår stress og anspenthet under lesingen. Kanskje er det så enkelt som å sitte med en ertepose eller en liten ball i den ene hånden, kanskje kan dere ha glede av å bruke en farget lesefolie, eller kanskje er det fint med litt pausegymnastikk hvert tiende minutt.

Pass på å merke dere - og bruke - det som fungerer for dere!

Å gjøre lesingen lystbetont trenger ikke å være så vanskelig. Finn bøker som virkelig interesserer barnet ditt, og lytt på alt som du bare MÅ høre om.

DET ENKLE

Ved første øyekast vil du kanskje synes at mange av aktivitetene nesten er for enkle, men da bør du tenke om igjen. Nettopp ved å gjøre det enkelt og ta med lek og glede i regnestykket får man ofte avmystifisert det som har vokst seg stort og uoversiktlig. Barn er selv veldig flinke til å forenkle og ta med leken inn i ting som vi voksne har gjort altfor innviklet og alvorlig.

GJØR NOE NYTT

Mine råd og forslag tar utgangspunkt i at gleden og kosen skal være den viktigste faktoren.

Lesingen foregår hjemme og i nærområdet, og jeg oppfordrer til at dere selv bruker fantasien for å tilføre situasjonene nyanser og spenning. Av og til må vi snu ting litt på hodet og gjøre noe vi aldri pleier – kanskje bare for å ha det gøy og bryte et mønster.

Gøy med bokstaver, ord og bøker

Dette kapittelet er mest for deg som trenger andre måter å motivere barnet på hvis det er fullt av motstand når det gjelder ord, bøker og lesing i seg selv.

Noen barn har hatt så mange nederlag eller synes lesing er så vanskelig at de nesten kan bli fysisk dårlige ved å holde en bok i hånden, og da må man gå forsiktig fram.

BEGYNN PÅ NYTT

Har barnet kommet helt skjevt ut med både bøker og lesing, kan det være fint å begynne på nytt og gjøre noe helt annet med bøker, slik at de blir morsomme og attraktive igjen.

FORDELER

Vi voksne er ofte flinke til å argumentere for lesingen med bekymrede ansiktsuttrykk og dommedagsbilder av hva som kan skje hvis man ikke lærer

det.

Det blir snakk om hvor langt bakpå barnet havner på skolen, hvor vanskelig det blir å få en utdanning og senere en jobb, hvor mange dører som lukkes, og så videre.

Selv om det jo kan være sant, er det ikke en god drivkraft når man strever og ikke har vanskelig å komme på mange andre ting som er hyggeligere å drive med.

I stedet foreslår jeg at dere snakker om alle fordelene som finnes ved å kunne lese og stave bedre - fordeler som i mye større grad kan oppleves i den alderen barnet har.

En god Leser

FORDELER VED Å VÆRE EN GOD LESER

- Man blir raskere ferdig med leksene.
- Man kan unngå dumme misforståelser i meldinger til og fra kjærester.
- Man forstår oppgaver raskere – også i andre fag enn norsk.
- Man leser og svarer mye enklere når man spiller data, chatter med venner eller bruker nettet.
- Man orienterer seg raskere på matbutikken når man forstår alle skiltene og varenavnene.
- Man slipper å skamme seg når man skal skrive en liten beskjed eller en huskelapp til andre.
- Man følger lettere med i filmer med teksting.

Det beste du kan gjøre som forelder, er å dele barnets begeistring. Hvis lesing er en utfordring, gir det desto større grunn til å feire hver lille seier.

Alternative aktiviteter

Her kommer en del alternative ting dere kan gjøre med ord, tekster og bøker:

TELL ORD

Ha en bok hver, tell ordene på en side og sammenlign. Gjett gjerne først og lag et lite veddemål om hvilken av sidene som har flest ord. På den måten kan dere også forsiktig finne ut når tekstmengden blir for overveldende, *fordi dere kan snakke litt om når dere blir slitne av å se på en side med for mange ord, når dere har lyst til å lese, og når en tegning eller et bilde*

midt i teksten kanskje gjør den mer overkommelig eller hjelper på forståelsen.

Dere kan kanskje også snakke om hvordan dere selv ville satt sammen en bok hvis den skulle vært både spennende å se i og enkel å lese. Hva ville den ha hett? Hvordan hadde forsiden sett ut? Hva ville den ha handlet om?

SE PÅ BILDER

Se på bilder og illustrasjoner i bøkene dere har hjemme, og snakk om dem. Gjør også gjerne det samme på biblioteket uten at dere må låne bøkene med hjem eller lese et eneste ord. Hva fanger blikket? Hva liker dere? Hva liker dere ikke? Hvilke farger virker sterkest? Ser dere noen trekk ved bestemte typer bøker og bestemte sjangrer? Hva lokker forsideillustrasjonen med? Hva får man lyst til å finne ut mer om når man ser illustrasjonen?

SKATTEJAKT

Skjul og finn bøkene i huset som en slags tampen brenner. Dere kan også lage en liten skattejakt, slik at hver bok har en liten lapp med en ledetråd til neste bok, og så videre. Premien kan være at pappa leser høyt en ekstra halvtime om kvelden, eller at man finner den siste boka i en kul lesehule som er bygd akkurat slik man ønsker seg!

Dette kan dere selvsagt også gjøre når barnet har venner på besøk.

VEI EN BOK

Sammenlign to bøker og lag en liten konkurranse om hvem som klarer å se hvilken bok som er lettest eller tyngst, ved første øyekast. Bruk gjerne også «voksenbøker», slik at dere kan snakke om lette og tunge emner. Sammenlign en bok om Norges historie med en om hagearbeid. *Hva krever mest, og hva «veier» tyngst når man skal lese og konsentrere seg om innholdet?* Kan en bok som er lett i vekt, likevel være tung å lese?

LES PÅ TID

Ta tiden på å lese én linje og sammenlign med andre bøker, andre sider eller hverandre.

Lag gjerne små konkurranser og prøv forskjellige bøker, skrifttyper og emner, men bare én linje om gangen, slik at det fortsatt er gøy.

DRIKK VANN TIL

Pass på å ha friskt, kaldt vann stående framme – gjerne med isbiter og sugerør eller i fargesprakende glass som gleder øynene og får hendene til å strekke seg etter glasset.

Lett eller tung bok – lette eller tunge tekster?

ORD NR. 10

Velg en enkel bok og avtal at dere sammen skal lese hvert tiende ord på de neste ti sidene, slik at dere til slutt har lest ti ord. Skriv ned ordene underveis, slik at dere kan se etterpå om det bare er noe tull dere har skrevet ned (det er det nok).

Stokk om på ordene og prøv å lage en setning.

Kanskje kan dere leke videre og se hvilke ord som mangler for å gi setningen mening, kanskje kan dere dikte videre, kanskje kan dere lese både hvert tiende og ellefte ord, og så videre.

LESESTAFETT

Velg igjen en enkel bok og avtal at dere leser annenhver linje høyt, men bare til linjen er slutt, uansett om den slutter midt i et ord som blir delt. Neste leser skal begynne på sin linje så snart den første leseren har sagt den siste stavelsen på sin linje.

Gjør det til en slags lesestafett, og se særlig på ord som høres annerledes ut når de deles i to (PAD-DE ... VIN-DU ... SKO-LE).

YNDLINGSTEMAER

Snakk om yndlingstemaer og gå på biblioteket for å finne bøker innenfor disse temaene. Kanskje det er lurt å «bare» lese disse bøkene høyt. De kan gjerne være fagbøker, men det viktigste av alt er at det er barnets ønsker og behov som blir satt ord på.

Interesse er den beste motivasjonen, og det er så fint hvis man plutselig blir fenget av et tema eller en bestemt forfatter som man deretter kan nyte mye lenger fordi det finnes flere forskjellige bøker å ta fatt på.

MED ÉN STEMME

Velg en veldig enkel bok og avtal at dere skal lese annethvert ord høyt og så flytende som mulig, *slik at det høres ut som én stemme.* Det skal litt øvelse til, og kanskje tar dere bare én side om gangen, men det kan være veldig morsomt fordi man hele tiden må følge med og være klar til å lese sitt ord.

BØKENES Plass

Lag til et bestemt og gjerne attraktivt sted til lånte bøker, *slik at de ikke blir borte* – gjerne med plass til et skilt med innleveringsdato, slik at den er tydelig og blir husket. Det kan være en hylle dere gjør ekstra fin med maling, tapet eller klistremerker, det kan være en kul metallkasse med graffiti, en fin stoffpose med paljetter eller lignende.

Bruk fantasien og gjør stedet praktisk på den måten at dere alltid vet hvor det er, slik at dere slipper å diskutere hvor bøkene er blitt av.

Det er framfor alt viktig å lage en leseavtale som begge overholder. Ditt barn skal merke at du tar dette på alvor og vil investere både tid og energi i den daglige lesingen.

Observer ord på deres vei, og konkurrer om hvem som leser først – alt kan leses!

LES ALT FØRST

Avtal noen ganger at dere skal lese alt dere kommer over, og helst først!

La det være en konkurranse, på samme måte som når man konkurrerer om å være førstemann til å se en gul bil. Avtal en bevegelse eller et morsomt kodeord når dere for eksempel får øye på et skilt som kan leses høyt. Gi poeng for hvert ord og kanskje ekstrapoeng for vanskelige ord.

Det kan være veiskilter, skilter i butikkvinduer, etiketter på varer på matbutikken, klistremerker på biler, tekster på T-skjorter eller capser, navnet på vaskemaskinen – alt teller – men det må være avtalt på forhånd og skje i et begrenset tidsrom, slik at ingen

blir irritert eller i dårlig humør.

ILLUSTRER BOKTITLER

Gå sammen om å finne fem forskjellige boktitler på nettet, skriv dem ned på små lapper, *trekk lodd om dem*, og tegn deretter selv en illustrasjon. Kanskje kan dere sammenligne den med bokas forside etterpå.

Velg gjerne helt enkle boktitler som enkelt kan illustreres – selv av voksne!

Bibliotekjakt

Gå på biblioteket og finn bøker etter helt nye kriterier.

Dere må ikke låne dem. Dere kan bare ta én og én bok ut av hyllen og sette boka ved siden av på skrå, slik at det er enkelt å sette alt på riktig plass igjen når dere er ferdig. Da slipper dere å få problemer med andre lånere eller personalet.

LET FOR EKSEMPEL ETTER BOKA MED

- den fineste forsiden
 - den mest uhyggelige forsiden
 - den mest tøysete forsiden
 - den kjedeligste tittelen/forsiden
- man kan tenke seg
- det mest barnslige utseendet
 - de minste eller største bokstavene
 - den korte eller lengste tittelen
 - minst tre gutter på forsiden
 - ordet «og» i tittelen
 - flest mulig sider
 - et tema som er mest for jenter eller gutter (og snakk gjerne om hvorfor dere synes det)
 - en forfatter som har et navn som begynner på M
 - den kuleste forsiden
 - minst 200 sider
 - flest ord
 - bestemte temaer (dyr, klær, krig, land, sport, tegneserier, mat, grøss ...)
 - et tema man aldri ville ha lest om
 - det eldste utseendet
 - krig eller uvennskap på forsiden
 - kjærlighet på forsiden

*Finn et hvilket som helst skilt,
og bare les navnet.*

Les et skilt

Hvis det passer, kan dere gjøre dette mens dere går på tur.

BESTEMTE BOKSTAVER

Legg vekt på bestemte bokstaver, slik at dere bare skal lese skilter som inneholder den bokstaven dere har blitt enige om. Kanskje skal dere bare finne og kjenne igjen bokstaven, slik at dere bare trener på det å kjenne igjen forskjellige utgaver av en A – stor, liten, forskjellige skrifttyper, trykt, håndskrevet og så videre. Hvor avansert dere gjør det, avhenger av hvor langt barnet har kommet i leseprosessen.

BONUS

Avtal på forhånd at barnet får bonus hvis dere får øye på en stum bokstav eller en dobbel konsonant i teksten på skiltet (Hveteveien, Bryggen).

LAG NYE ORD

Stå av og til stille foran et skilt og prøv å lese et

annet ord ut av det ved å skille ordene, stokke om på bokstavene og så videre.

BRUK FANTASIEN

La gjerne barnet få bruke fantasien og finne på en regel for turen – da blir lysten gjerne større! Uansett hva dere velger, bør dere legge vekt på det morsomme og umiddelbare – det man vanligvis ikke gjør, og det man aldri tar seg tid til, fordi lesing raskt blir så alvorlig og målrettet. I denne stunden skal dere leke, slik at det kjedelige og skremmende ved det skrevne ord forsvinner eller i hvert fall kommer helt i bakgrunnen.

Målet er å finne tilbake til den gode følelsen ved å gå på oppdagelsesferd i språket og lære noe nytt.

Gjør det koselig

Lag en lesekrok ut fra barnets ønsker og behov – også med hensyn til lys/mørke, temperatur, avskjerming, musikk/stillhet og trafikk.

Her må dere gjerne tenke utenfor boksen og gå bort fra bord og stol hvis det kan friste.

Det viktigste er at dette blir et sted der man virkelig har lyst til å oppholde seg over lengre tid, og et sted der man ikke blir forstyrret.

De små neste avsnittene kan forhåpentlig inspirere dere til å lage en hyggelig lesekrok. Kanskje ender du til og med opp med å lage en til deg selv?

FORSKJELLIGE TYPER LESING

Pass på at det både er tid til lesehjelp, høytlesing og koselesing alene, slik at barnet får lov til å ta innover seg og bli begeistret av den gode historien og den nye kunnskapen. Alt trenger ikke å skje på samme dag – finn en fornuftig rytme eller avtal det fra gang til gang.

Lesingen må bare ikke bli for overveldende, og de gode ideene og intensjonene må ikke kvele lysten.

Velg gjerne forskjellige vanskelighetsgrader, slik at dere bruker den vanskeligste teksten når dere hjelper til, den mellomvanskelige til høytlesing og den enkle til koselesing alene. Da reduserer dere risikoen for panikk og nederlag.

En lesehule med adgang forbudt for voksne kan være det som skal til for at barnet får ro til å konsentrere seg om lesingen.

GÅ OG LES

Noen barn har stor glede av å gå fram og tilbake i stua eller gangen, og noen liker å gå rundt ute i hagen, mens de leser. Det gir utløp for uroen i kroppen og dermed ro til å lese. Pass bare på at det ikke er hindringer i veien.

PÅ RYGGEN

Er det godt å ligge på ryggen med beina oppetter veggen og boka over hodet?

PÅ MAGEN

Er det godt å ligge på magen og la beina dingle i lufta?

PÅ BAKEN

Er det godt å sitte rett opp og ned på en «hard» stol ved et bord, slik at boka ligger foran barnet?

GÅ OG LES

Noen barn har stor glede av å gå fram og tilbake i stua eller gangen, og noen liker å gå rundt ute i hagen. Pass bare på at det ikke er hindringer i veien.

Prøv forskjellige lesesteder både ute og inne. Variasjon er alltid fint, og kanskje dukker det opp nye ideer og lesekroker underveis?

Hvor leser man?

Hardt eller mykt underlag? Prøv puter, sofa, seng, lenestol, spisestuestol og bord – og kanskje en madrass på gulvet?

TRAMPOLINE

Legg et teppe og et par puter på trampolinen, slik at man kan koselese i fred og samtidig reise seg og få litt pausegymnastikk på trampolinen når det er behov for det.

MEDISINBALL

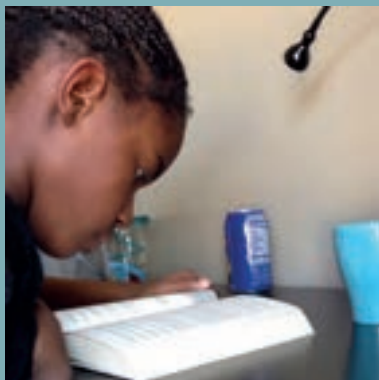
Prøv – hvis det er mulig – hvordan det er å sitte og lese på en medisinball, slik at man må holde balansen imens.

Har man uro i kroppen, kan det være veldig fint fordi kroppen konstant er i arbeid og blir stimulert. Dette

gir hjernen mer ro til å lese. Kanskje er det lurt med litt støtte til føttene, men prøv dere fram.

LESEHULE

Bygg en hule sammen i stua, på rommet, under trappa, i hagen. Den kan være så enkel at den raskt kan tas ned igjen, eller mer solid, slik at den kan bli en permanent lesekrok. Vil dere lage et sted der man kanskje trenger lommelykt eller hodelykt for å kunne se noe, og der man må si et kodeord for å få komme inn?

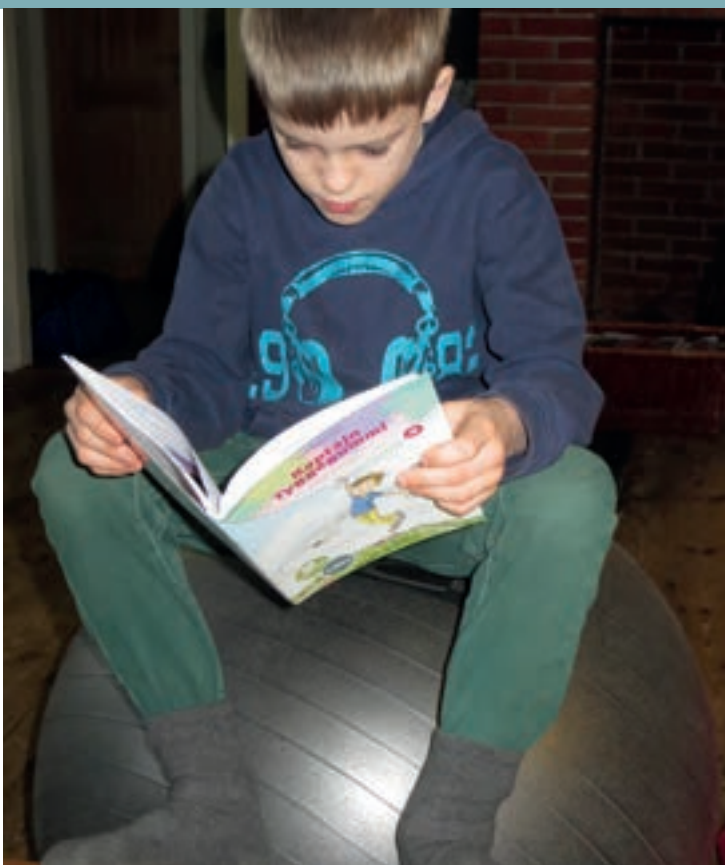
LYSKILDER

Prøv forskjellige lyskilder.

- Er det godt å lese med den fine nattlampen?
- Er det godt å lese med egen leselampe?
- Er det kult med en lomme- eller hodelykt?
- Er det godt med taklys ... eller må lyset være tettere på boka?
- Er det nok med et svakt lys ... eller trengs det et kraftig lys?

Finn det lyset som gjør at øynene ikke må anstrenge seg, slik at det ikke sjenerer lesingen eller gir hodepine.

Hvis ditt barn har mye uro i kroppen kan det være en god idé å lese på en treningsball. Det gir kroppen noe å arbeide med og hjernen ro.

Hjelpemidler

For mange barn kan det være godt for konsentrasjonen å sitte med en klemmeball i hånden eller en ball under føttene mens de leser.

EN GOD STUND

Lesestunden skal ikke føles som et ork, men derimot som en god stund som man ser fram til - dels fordi man har det hyggelig, dels fordi man blir flinkere til noe man får mer bruk for og mer og nytte av både på skolen og i livet ellers.

Prøv å lese med farget folie over siden.

MUSIKK

Prøv gjerne forskjellig musikk ved at dere begge kommer med forslag, og kanskje prøver den ut i 15 minutter om gangen mens dere leser. Juster også lydstyrken.

Vær oppmerksom på at det for noen kan være *bra med høy musikk* fordi det stenger andre lyder ute, mens den samme musikken for andre virker som ren støy og er *ødeleggende for konsentrasjonen*.

Sjangeren kan være forskjellig fra historie til historie, og dere kan jo i begynnelsen ta en prat om temaer, bakgrunnsmusikk til film og så videre, slik at barnet får en forståelse av mange av de virkemidlene og stemningene vi finner i musikken.

Kanskje kan dere en dag prøve å lese ordene i samme rytme som trommeslagene i musikken eller synge ordene etter tonene i en kjent sang. Kanskje kan dere avtale at dere får velge musikk annenhver gang hver, men *barnet har tross alt veto*.

MED NOE I HÅNDEN

Prøv hvordan det er å ha en klemmeball, en erterpose, en klump modelleire, et garnnøste eller

lignende i hånden mens man leser.

MED NOE UNDER FØTTENE

Prøv om det er fint å ha en ball eller en pute under føttene mens man sitter på en stol og leser.

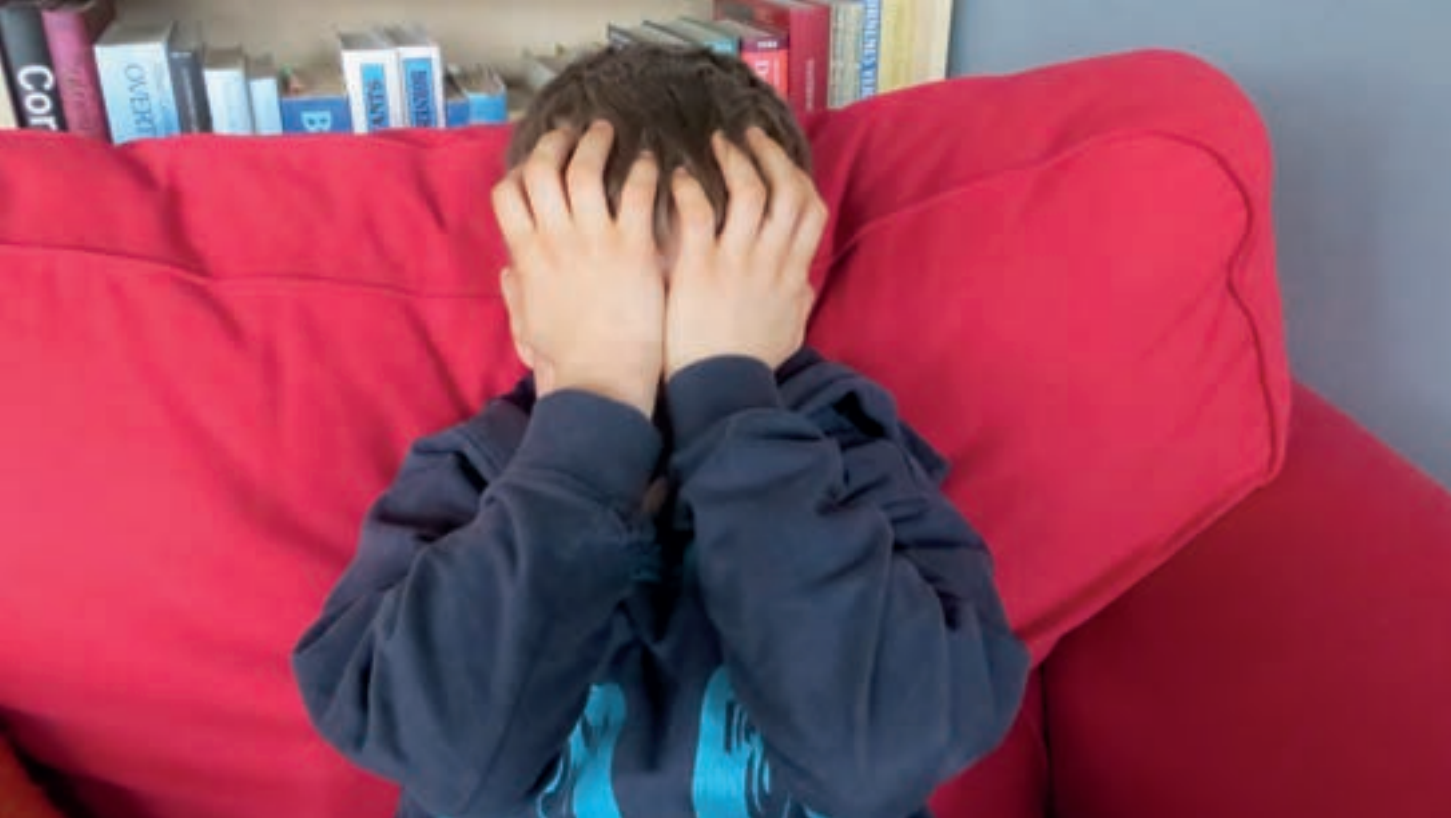
LESEFOLIE

Prøv forskjellige farger lesefolie i minst 15 minutter om gangen. Se bilder og mer informasjon på sprogren-shop.dk.

I løpet av denne tiden vil dere merke om øynene og hjernen får ro når man demper kontrasten mellom den hvite bakgrunnen og de svarte bokstavene, eller om det bare er irriterende og i veien.

For noen kan det være til stor hjelp fordi det til tider kan gjøre at *bokstavene faller til ro* og ikke lenger hopper på linjene.

Fargene kan være helt avgjørende. Noen kan bli irritert av den gule, mens den blå beroliger, eller omvendt. Gi derfor hver farge en sjanse, og vurder etterpå om den letter lesingen og skaper bedre flyt. Kanskje har det ingen effekt, eller kanskje blir lesingen mye enklere og mer behagelig.

Lesetid

Hvor lenge? Igjen er det spørsmål om smak, behov og utfordringer.

Hvis dere merker at 20 minutters med effektiv lesing er fint og i hvert fall bedre enn ingenting i begynnelsen, bør dere være fornøyd med det. Utvid lengden på leseøkten når tiden er inne for det.

Hvis dere har tid til å lese i 30 minutter, kan dere legge inn en liten pause midtveis, slik at dere kanskje kan skifte metode, bok eller bare stilling. Er det helg og dere koser dere, kan kanskje en time fly av gårde med en god bok, og det er jo i tilfelle bare noe dere bør feire.

LESEPAUSE

Avtal et tidsrom (10–15 minutter) eller et antall sider. Når tiden er ute eller sidene lest, skal barnet

ta ett minuts pause med hendene foran lukkede øyne, slik at alt lys stenges ute, mens barnet puster dypt.

FULL GUFFE

Ta deretter enda et par minutters pause med fysisk aktivitet – man kan løpe rundt huset, man kan gjøre et par sprellemannhopp, situps eller høye kneløft, eller man kan danse til en godlåt på full guffe

– målet er å få kroppen i gang og nytt oksygen til hjernen.

La barna selv lage en kosekrok, på samme måte som om de skulle ha gjort seg klar til en god film. Kanskje trengs det også noe godt å spise og noen ekstra puter – det ordner dere.

Familien

Hele familien må ha respekt for situasjonen når det er tid for lesing. Det er ikke dermed sagt at alt annet skal settes på pause, og at ingen andre kan gjøre det de vil, men det må være plass til alle, og ingen skal krangle om hva som er viktigst.

RIKTIG TID OG STED

Innretter man seg på en hyggelig måte i stua, må man vite at det ikke kommer andre inn for å se på TV imens. Lager man en lesekrok under trappa i gangen, gjør man ikke det på et tidspunkt da det er like mye trafikk i trappa som på sentralstasjonen. *Trenger man ro*, finner man kanskje et sted langt fra storesøsters rom, slik at hun fortsatt kan høre på musikk eller fnise med venninnene.

KLARE AVTALER

Lag klare avtaler rundt snacks og drikke – gjerne med litt kontroll på sukkerinntaket for å motvirke tretthet, irritasjon og svingende blodsukker.

Blir man lett grinete når blodsukkeret er på vei ned, sørger man for litt å spise før og underveis, og man unngår gjerne også å sitte på kjøkkenet mens det lages mat. Det kan være svært distraherende at det lukter kjøttdeig mens det rumler i magen. Da blir det nemlig svært vanskelig å konsentrere seg.

Pass på å ikke legge lesingen til et tidspunkt da barnet blir trett eller sulten. Det ender som oftest med sure miner eller lukkede øyne.

Det er ingenting som er riktig eller feil, men alt legges merke til, så vær bevisst på det.

PLASS TIL LIVET

Det er også viktig å være realistisk når det gjelder hva dere rekker i hverdagen og helgene. Hvis dere vet at barnet går på fritidsaktiviteter to kvelder i uka, er det kanskje to andre kvelder dere bruker til å lese.

Dere kan også avtale at dere på et fast tidspunkt hver helg setter av en god times tid til det, *slik at det dannes en rytme* som ikke går ut over andre ting som ofte kan virke mer spennende enn lesetrening.

VOKSNES LESING

Vær oppmerksom på at de voksnes lesing kan påvirke barnas lesing.

- Hvordan foregår deres egen lesing?
- Tar dere dere tid til å kose dere med en god bok?
... eller skjer det først og fremst når barna har lagt seg, slik at de aldri ser det?
- Hører dere på en bestemt type musikk mens dere leser?
- Har dere en yndlingsstol eller plass foran vinduet?
- Leser dere helst e-bøker, eller nyter dere lukten av brukte bibliotekbøker?
- Snakker dere med hverandre om det dere leser?
- Leser dere bare ting som har med arbeid å gjøre?
- Slenger dere dere ned i sofaen med et godt blad og noen fornøyde sukk?
- Leser dere kanskje bare aviser, eller leser dere aldri?

Ingenting er like hyggelig som å dele en god historie med kjæledyret sitt.

Les for kjæledyret

Er det godt å kose med katten, hunden, marsvinet eller kaninen i en haug av puter eller i en myk sofa eller stol som man nesten forsvinner ned i? Har de kanskje også en yndlingshistorie som må leses høyt?

Dyr kan ha en helt fantastisk effekt på oss og gi ro i sinnet, så bruk mer enn gjerne familiens kjæledyr som publikum for høytlesing. Da er det ingen som retter, ler eller spør om noe – sammen kan barnet og kjæledyret leve seg

helt inn i historien. Bilder og handling forklares ofte veldig levende, og barnet får dele opplevelsen med noen som alltid vil være tilfreds og oppmerksom uavhengig av leseferdigheter og tempo.

EN GOD STUND

Ofte kan illustrasjoner og bilder i boka også bidra til avkoding og forståelse av de litt dypere lagene i historien.

Leseforståelse og ordforråd

Når dere trener på leseforståelse, er det viktig at dere er opptatt av de store linjene, får overblikk, husker det som kom før, og gjetter på det som kommer etterpå.

GODNATTHISTORIER

I mange familier er det en god og vanlig tradisjon å snakke om den godnatthistorien man leser og ser bilder til, og den seansen må gjerne inspirere dere her. Velg helst bøker og tekster ut fra *de temaene barnet er mest interessert i* og opptatt av for tiden. Det kan endre seg på et blunk, så husk å spørre!

ORDFORRÅD

Forståelsen har en tett forbindelse til barnets ordforråd, så vær innstilt på å spørre om ordene, gi forklaringer, foreslå lignende ord og så videre, slik at språket hele tiden utvides.

Det trenger ikke å være mer omfattende enn at

dere for eksempel leser om et lite hus, og deretter begynner å snakke om andre ting som kan bety «liten» – lav, lavt, mindre, smått eller kanskje hytte, skur, hule og så videre.

Det kan også gi anledning til å snakke om ord som har motsatt betydning – stort, høyt, enormt, svært osv. Du vurderer løpende hvor mye du vil legge til, ut fra hva det er rom for øyeblikket.

Språket blir mye enklere og morsommere å bruke jo større ordforråd man har.

Jo flere ganger man møter på et ord, desto enklere er det både å kjenne det igjen og selv bruke det i enten skrift eller tale.

Hvis dere på noen måte – uten å forstyrre lesingen

Husk alltid å gi nok tid og plass til å bare nyte en god historie. Det er ikke alt som verken kan eller skal analyseres – kanskje skal det bare oppleves.

LA BARNET LEVE SEG INN I HISTORIEN

Selv om du legger merke til noe viktig i historien som dere kan ta en god prat om, så vent. Vent til det er en naturlig pause i teksten, eller til barnet selv stopper opp. Først da kan dere gå i dybden eller snakke om enkeltord uten å ødelegge den intense opplevelsen av å leve seg inn i historiens univers.

for mye – kan snike inn litt skrive av og til, kan det være et supert supplement fordi barnet får trent på ordene på flere måter.

VIKTIGE ORD

Snakk gjerne om spesielle ord hvis du synes de er viktige for meningen i historien. Tenk på dem som små puslespillbiter som barnet kan bruke for å få oversikt over historien som helhet. *Det er også en god forløper til stikkord, som barna vil møte på høyere klassetrinn.* Sett gjerne ordene inn i andre setninger og sammenhenger, slik at barnet også lærer å bruke dem aktivt i sitt eget språk.

MELLOM LINJENE

Dere må veldig gjerne bruke litt tid på å snakke om det som står mellom linjene,

— Vi voksne ønsker jo til slutt og sist at barna våre hele tiden skal bli klokere på livet og senere også forstå alt det som alt som ikke blir sagt direkte, men som ligger underforstått i teksten. Det kan ikke blir sagt. På den måten kan de kanskje unngå mange feller og dumheter, men det kan gjerne pakkes inn, slik at ofte være en stemning, en følelse eller en mening som ikke blir uttrykt, fordi vi ikke sier det så direkte. Alt det som står mellom linjene, er altså veldig viktig for å få størst mulig utbytte av teksten. forfatteren ønsker at leseren selv skal forestille seg det med bakgrunn i sin verden.

NATURLIGE PAUSER

Snakk om de situasjonene dere leser om, når det er en naturlig pause i teksten. Den gode historien må ikke avbrytes for å presse inn forståelse, men det er fint å stoppe opp av og til for å koble sammen det dere nettopp har lest, med det dere leste for fem minutter siden, for å oppfatte den større sammenheng.

GI ET ORD

Hvis barnet skulle vise seg å stoppe opp ved et vanskelig ord og dere uten hell har forsøkt å stave dere gjennom det en gang, kan du si ordet høyt og la barnet lese videre. *Hvis dere stopper opp for lenge og/eller for ofte, kommer handlingen i bakgrunnen, og det er synd.* Hvis dere har lyst, kan dere skrive ned ordet på en lapp ved siden av og ta det fram etter at dere har lest, for å snakke om hva som gjør det vanskelig å lese og stave.

KJENNER VI DET FRA ANDRE HISTORIER?

Trekk gjerne paralleller til andre historier dere kjenner hvis boka har en situasjon som kan sammenlignes. Hvis dere leser om en trist jente, kan dere kanskje tenke på Askepott. Handler den om noen kule fotballspillere, har dere kanskje nettopp sett en kamp eller spilt et spill som dere kan trekke inn.

Disse referansene kan hentes fra både film, TV, bøker og egne opplevelser – alt dette kan bidra til å sette det inn i en større sammenheng, bruke språket til å beskrive, sammenligne og dermed utvide ordforrådet.

INNLEVELSESEVNE

Barn har en formidabel innlevelsessevne og er ofte veldig gode til å forestille seg hvordan en person i historien har det, tenker og ønsker å handle.

Snakk derfor gjerne om det og forestill dere sammen *hvordan dere selv ville ha reagert* i samme situasjon. Det kan det komme veldig

Snakk om historien underveis, men kun der det er naturlig å ta pause. Ellers risikerer man å miste flyten i fortellingen.

interessante samtaler ut av, og barnet får kanskje luftet sine egne følelser rundt situasjoner som det ellers kan være vanskelig å snakke om, fordi man selv har vært en del av dem.

MELLOM LINJENE

Å avkode en historie ord for ord er på ingen måte det samme som å forstå den. Man må også kunne lese alt som står mellom linjene, alt det underforståtte, alt det man må bruke fantasi og indre bilder for å få fram.

STARTHJELP

Her er litt starthjelp til å sette deres egne ord på de følelsene historien kanskje setter i gang:

- Kjenner du noen som har opplevd det?
- Har du selv hatt det sånn noen ganger?
- Husker du da vi besøkte mormor?
- Hva ville du ha gjort hvis noen sa det til deg?
- Hvordan ville du ha hjulpet ham hvis du hadde vært der?
- Hvordan tror du det føles?
- Jeg husker faktisk selv en gang da ...

Skap leseglede

Hele denne boka er som tidligere nevnt ment som en inspirasjonskilde som dere kan bruke nå og da, plukke ut ett eller flere elementer fra og prøve ut.

Noen ting vil kanskje barnet være likegyldig til, andre vil forhåpentlig åpne barnets øyne. Uansett er det bare dere som familie som kan avgjøre hva som fungerer.

Her kommer enda noen knep for å bringe mer moro og kos inn i den nødvendige lesingen.

LESEBAROMETER

Lag et barometer som viser antall leste sider på en synlig, fin og virkningsfull måte. Lag gjerne noen delmål, slik barnet har en liten gulrot å se fram til, uten at den skal overskygge det egentlige formålet med

*Smak og behag kan variere
veldig når det gjelder
utforming av et lese-
barometer.
Ta utgangspunkt i barnets
interesser!*

lesingen.

Lag en strek, sett på en lapp eller gjør noe annet som viser dem at det venter en is, et kinobesøk eller en tur i svømmehallen etter et bestemt antall leste sider.

Dere kan tre mutre på en lang ståltråd, helle perler i et plastrør, henge lapper opp på veggen, lage en papirslange med boktitler og antall sider, sette streker på en trepinne eller notere titler og sider på et skjema som henges opp eller legges i en fargesprakende mappe. La fantasien råde, og bruk gjerne massevis av kule, fine eller friske farger på barometeret!

LESEAVTALE

Lag en gjensidig avtale i stedet for en streng lesekontrakt, slik at mor og far kanskje lover å sørge for kos, snacks og tid, mens barnet lover å lese et bestemt

LES BAKFRA

Les en setning bakfra, snakk om innholdet, og gjett på hva som kan ha kommet før denne setningen.

BAKFRA LES

.setningen denne før kommet ha kan som hva på gjett og, innholdet om snakk, bakfra setning en Les

ARFKAB SEL

seL ne gnintes arfkab ,kkans mo tedlohnni, go ttejj åp avh mos nak ah temmok røf enned negnintes.

For de barna som fortsatt liker å ha selskap av bamsene, kan det være en god opplevelse å lese med dem. Kanskje kan dere også la bamsene lese med forskjellige stemmer eller gi dem roller i historien?

antall sider til avtalte tidspunkter da ingenting annet får komme i veien.

Sett gjerne en frist, og skriv også ned hva som er bonusen eller belønningen når ett eller flere mål er nådd, slik at ikke dette blir noe som foregår i alle skoleårene. Dere kan gjerne sette inn et bilde eller en tegning som gjør belønningen mer konkret.

Framfor alt er en avtale ofte mye mer motiverende enn en kontrakt – tenk bare på hva vi voksne selv legger av verdi og følelser i de to forskjellige ordene.

LES MED LUPE

Skriv et par korte setninger på datamaskinen, minimer skriften, skriv ut teksten og la barnet lese den med lupe. La gjerne dette være en liten oppgave som ender i en belønning – en liten skattejakt rundt i huset eller hagen der barnet må

vende tilbake til teksten flere ganger og konsentrere seg mens barnet forflytter seg rundt.

GJETT HANDLINGEN

Gjett handlingen ut fra forsiden og illustrasjonene i boka, lag deres egen historie, og les boka til slutt.

LA BAMSEN LESE

Til de yngste leserne kan dere bruke en av yndlingsbamsene for å lese med en viss type stemme innimellom. Dere kan også la forskjellige bamser ha forskjellige stemmer. Det kan være både far og mor som leser med den andre stemmen, eller barnet selv hvis boka er enkel nok til at barnet har overskudd til det.

Lesepausegymnastikk

Avtal at dere i de første ti minuttene av en lesestund bytter på å lese en side eller et kort kapittel og å drive fysisk aktivitet i ett minutt. Resten av tiden leser dere bare i fred og ro.

skihopp

hoppe på ett bein

situps

høye kneløft

armhevinger

vill dans

først legge seg ned på ryggen, deretter gå på tå

krype rundt spisebordet

kålormen

løpe rundt huset

englehopp

ballettdans

gå baklengs gjennom hele huset

sprellemannhopp

Lesemaraton

Arranger lesemaraton for barnas venner en hel lørdag eller en helg.

Noen av ingrediensene kan være kos, huler, gøyale bøker (både fagbøker og gode historier som passer til barnas alder), god musikk og pauser med forskjellige typer fysisk aktivitet. Lag klart et tøft lesebarometer for den samlede lesemengden, del inn barna i lag, og la dem gjennomføre en lesestafett med tre–fire personer om gangen ut fra en kopiert side fra en lesebok. Bygg et par lesehuler rundt omkring i huset og ute i hagen eller på altanen, og lag en skattejakt med bøker og ledetråder i titler. Gå en tur og les skilter osv. Det kan kanskje avtales i klassen også, slik at barna kan låne med seg bøker fra skolebiblioteket med hjelp fra læreren til temaer og vanskegrad.

AVVEKSLING

Bruk mange av tipsene i boka, slik at dere skaper

avveksling gjennom dagen og setter leserne i bevegelse, men også gir dem tid og plass til å dykke godt ned i det de leser. Får barna mulighet til å prøve mye nytt, finner de forhåpentlig også enklere sin egen foretrukne lesestil, og dette kan kanskje bli en gjentakende hendelse et par ganger i året hos forskjellige familier i klassen eller vennekretsen?

BILDER

Ta gjerne mange bilder underveis, og vis dem til barna før de går hjem, slik at de husker hvor mange måter det faktisk er å lese på. Det kan gi både dem og læreren deres mange nye ideer, og det kan kanskje brukes senere, enten på skolen eller hjemme. På den måte lager dere mange fine ringer i vannet som kan ende med at dere har hjulpet barna deres i mange år framover.

les på tid

lesehule

gjett handlingen

lesebarometer

gå og les

med én stemme

les med lupe

les et skilt

tampen brenner

lesestafett

skattejakt

bilder

trampoline

lesepausegymnastikk

Lesehastighet

Å ha god lesehastighet kan gjøre mange ting enklere, og jo flere og vanskeligere tekster barnet blir presentert for i skolen, desto viktigere er det å kunne lese relativt raskt.

Når det er sagt, må vektleggingen av lesehastighet aldri gjøre at bakgrunnsforståelsen blir dyttet bort, for det er bare ved god balanse mellom disse elementene at det er snakk om «ekte» lesing.

En altfor langsom leser kan lett komme til å kjede seg underveis, slik at konsentrasjonen svikter og dagdrømmene tar overhånd, fordi hjernen rett og slett trenger noe å gjøre.

I denne boka har jeg ikke gått i detalj om hvordan man øker lesehastigheten. Det skyldes dels at jeg legger vekt på den gode leseopplevelsen, og dels at jeg mener at man virkelig skal være klar for å bli målt på denne måten og forberede seg godt, slik at det ikke oppstår et unødvendig press. *Det gjøres best i samråd med barnets lærer, som også kjenner de formelle kravene og*

forventningene til de forskjellige klassetrinnene.

ANTALL ORD I MINUTTET

Jeg vil likevel ikke hoppe over emnet helt for mange foreldre og barn er opptatt av det, så her er litt veiledende informasjon.

Disse generelle tallene for lesehastighet bør naturligvis tas med en klype salt, men her er en rettesnor:

- 3.–4. klassetrinn: 60–100 ord i minuttet
- 5. klassetrinn: 120–150 ord i minuttet
- 6. klassetrinn: 150–170 ord i minuttet
- 7. klassetrinn: 170–200 ord i minuttet
- 8. klassetrinn: 200–225 ord i minuttet
- 9. klassetrinn: 225–250 ord i minuttet
- 10. klassetrinn: > 250 ord i minuttet

Må må krabbe før man kan gå. På samme måte må ditt barn lese sikkert før dere kan skru opp tempoet.

Tallene kommer fra
undervis.dk.

HVA ER NORMALT?

For voksne lesere ligger tallet på rundt 300–400 ord i minuttet. Det svarer omtrent til det dobbelte av talehastigheten. Det finnes folk som kan lese opptil 1000 ord i minuttet, men da er det oftest snakk om personer som lever av å skumlese tekster, og som lynraskt kan danne seg et overblikk over innholdet.

Dere bør være oppmerksom på at det er mye som påvirker hastigheten når vi leser.

Er det en fagbok med et lett eller vanskelig emne?

Er det en historie som foregår i et univers vi aldri har hørt om eller har kunnet forestille oss før? Er teksten skrevet med store og lett gjenkjennelige bokstaver eller liten og snirklete skrift? Er det god linjeavstand, oversiktlige avsnitt og mange illustrasjoner som bryter opp teksten?

GRUNNLEGGENDE LESETEKNIKK FRAMFOR LESETEMPO

I utgangspunktet bør du ikke legge vekt på barnets lesetempo før den grunnleggende leseteknikken er på plass. Avtal derfor med norsklæreren hvor raskt dere bør gå fram, hvor mye barnet bør lese, og hvilke bøker dere skal bruke. Det er nemlig viktig å ikke måtte kjempe på flere fronter, for da går leselysten raskt tapt – kanskje for evig.

*Husk å alltid respektere
privatlivets fred - men
også å ha med viktig og
riktig proviant.*

Begynner dere å presse på for tidlig, kan det gi store ulemper og kanskje resultere i at barnet mer eller mindre gir opp lesingen, og det er fryktelig synd.

HVORFOR LESER VI?

Til slutt vil jeg faktisk vende tilbake til begynnelsen og be dere om å vurdere hvorfor vi leser. Er det for kosens del? For forståelsen? Er det en lekse som skal huskes? Ønsker vi å lære noe nytt? Er det noe vi skal kunne huske? Er det for å forstå oss selv eller for å forsvinne bort i et annet univers? Skjer det av lyst eller tvang?

Uansett er det alltid godt å ha rammen og formålet klart for seg, så bruk gjerne et par minutter på å

snakke om det av og til. Da venner dere også barnet til å tenke over det i stedet for bare å kaste seg over bøkene på samme måte hver gang.

Snakk om hva dere får vite ut fra forsiden, tittelen og baksideteksten. På den måten blir rammen for historien stille og rolig etablert, og samtidig begynner hjernen å lete etter noe den kan kjenne igjen. Det er nemlig ingenting den heller vil enn å hjelpe til med å ta imot, bearbeide og lagre alt det dere vil føre den med gjennom lesingen.

Jeg ønsker dere gode leseopplevelser og og håper at det blir mange av dem – sammen eller hver for dere.

Om forfatteren

I 2008 stiftet Merete Løvgreen firmaet Sproggren for å leve ut drømmen sin om å gjøre danskundervisningen mer levende, slik at mange flere barn, unge og voksne kunne lære dansk på flere måter.

MERETE LØVGREEN

Født i Næstved på Sjælland i 1966, var se- og hørebarn og er blant mye annet voksenunderviser, grunnskolelærer og gründer. Hun har et brennende ønske om å gjøre undervisning og læring både gøyere og mer givende for alle parter.

Løvgreen har erfaring med leseundervisning og inspirasjon fra tiden som lærer, som underviser på leirer og som privatunderviser.

«Jeg valgte å skrive Leseglede fordi jeg boblet over med ideer og lyst til det, og fordi jeg ikke fant noe innbydende alternativ. Vi kan jo ikke bare be familiene om å lese 20 minutter hver dag med barna sine uten å gi dem ideer til hvordan.»

Etter tre års undervisning på alle klassetrinn i grunnskolen, på en efterskole og et såkalt ju-lemærkehem var det klart for henne at dansk kan være svært vanskelig å lære for både danske og tospråklige elever. Dette gjelder særlig hvis man bare støtter seg til bøker og skriftlig materiell.

Merete var inspirert av teorien om læringsstiler og de mange typene intelligens. Hun gikk derfor i gang med å utvikle og prøve ut forskjellige måter å lære inn grammatikk og staving på. Det førte henne blant annet til utviklingen av ukesleirer der barn kom fra hele landet og ble undervist etter metoden (som nå er kjent som «språk i bevegelse») i en hel uke. Senere kom det også til leirer for matematikk og engelsk.

Barnas framgang og begeistring gjorde at oppmerk-

somheten snart var rettet mer mot selve bevegelsen og den fysiske aktiviteten enn mot den enkeltes læringsstil, men det faglige innholdet var hele tiden den grunnleggende faktoren. De skulle jo lære noe som de også kunne bruke senere, men helst skulle det være gøy, hyggelig og fysisk aktivt samtidig!

Fra 2011 begynte Sproggren å gi ut materiell, og i dag brukes dette materialet på mer enn 700 skoler i hele Danmark, innenfor dansk, matematikk, engelsk og dansk som andrespråk.

I tillegg til å utvikle, produsere og selge materiell, holder Sproggren kurs for lærere og spesialpedagoger. I tillegg er Merete Løvgreen jevnlig involvert i forskjellige prosjekter om bevegelse både i og utenfor Danmark.

Fire skoler i Thailand og flere i Afrika bruker deler av metoden i engelskundervisningen, og flere kommer forhåpentlig til i andre deler av verden.

Bevegelse og læring

Fordeler ved kobling av fysisk aktivitet og læring.

I følge Dansk Skoleidræt gir forskningen belegg for disse påstandene:

- Når vi beveger oss og får opp pulsen, gir det ikke bare bedre kondisjon og sterkere muskler – det dannes også samtidig flere hjerneceller.
- Elever med god motorikk lærer enklere å lese, skrive og regne.
- Mer tid til fysisk aktivitet og mindre tid til teoretiske fag gir ikke dårligere faglige resultater i skolen – faktisk tvert imot.
- Fysisk aktivitet i skolen øker barnas selvfølelse og reduserer mobbing fordi elevene gjennom idrett og bevegelse lærer om de sosiale spillereglene og deltar i sosial dannning.

- Elevenes læring fremmes best hvis de fysiske aktivitetene er passe utfordrende, og hvis elevene blir aktivt involvert og får konstruktive tilbakemeldinger.
- Når fysisk aktivitet og bevegelse integreres i undervisningen i de teoretiske fagene, lærer elevene bedre. Kroppen er nemlig selve grunnlaget for utviklingen av intellektet vårt, og hvis vi skal lære, må kroppen være med.

Så hvorfor ikke få litt bevegelse inn i leksene når det kan gjøres på en enkel og morsom måte som er til glede for hele familien?

*Enkel konsonant = hopp
på ett bein. Dobbel
konsonant = gå på to
hender. Det er språk i
bevegelse!*

Referanser

Hillerød barnebibliotek har brukt boka di i flere sammenhenger. Vi stiller den ut i alle relevante bokutstillinger, og så har vi planlagt å bruke boka i en rekke foredrag for foreldre til nye skoleelever til høsten. I det daglige bruker vi den ofte i dialogen med foreldrene når vi står ved letlesningshyllene, så vi bruker den flittig.

Pia Nyberg, barnebibliotekar

Jeg skal ha lesemaraton for klassen til datteren min. De går i andre klasse og trenger ny inspirasjon. Forhåpentlig følger læreren deres etter.

Ingelise Jeppesen, mor til Louise på 8 år

Det er fint at boka er så fin å finne fram i, slik at man ikke trenger å lese alt på en gang. Vi har hoppet litt rundt i den, og datteren vår har selv bestemt hva hun helst ville prøve først.

Kim Jonassen, far til Signe på 9 år

Det var utrolig hvor mye ro det ga gutten min på elleve å få lov til å sitte på medisinalballen «akkurat som ham i boka» og høre på musikk mens han leste om biler. Det er lenge siden han har vært konsentrert så lenge om gangen.

Michael Olsen, far til Benjamin på 11 år

Det er en veldig fin bok. Særlig liker jeg de små lekene der det ikke er lesingen i seg selv som er i sentrum. Det synes jeg er godt kommet på.

Berit Olsson, mor til Jonas på 8 år

Gutten min var trøtt da han kom for å spise frokost, men fortalte med et herlig glimt i øyet at han faktisk hadde lest «hele natten». Han går i første klasse og har kjempet mye med overhodet å ville ha en bok i hendene, men nå har vi visst knekt en kode. TAKK!

Marianne Svarrested, mor til Emil på 10 år

UTDRAG FRA KONSULENTUTTALELSE

Boka henvender seg først og fremst til foreldre til barn i 6–11-årsalderen, men lærere og spesialpedagoger vil kanskje også kunne finne inspirasjon i den. Boka er et hefte med en rekke inspirerende og dokumenterende illustrasjoner – alle med bildetekster. Oppsettet er oversiktlig samtidig som fargebruken er livlig. Selve teksten er klar og kortfattet, og den snakker direkte til leseren.

Dette er et godt og relevant initiativ som kan bidra til å dekke et økende foreldrebehov, nemlig støtte til leseopplæringen.

Hans-Christian Uth

TAKK

En stor takk går til alle de fine modellene mine – voksne, barn og dyr!

SPROGGREN.DK

*Du kan lese mer om undervisnings-
materiell, kurs og referanser på
www.sproggren.dk.*

*Når lesegledden går i arv og
forbindes med noe hyggelig og
trygt, får ditt barn en gave for livet.*

Kolofon

LESEGLEDE AV MERETE LØVGREEN

5. utgave
© Merete Løvgreen og Sproggren 2019
Forlagsredaksjon: Merete Løvgreen
Oversatt av Eirik Ulltang Birkeland
Sponset av Mpluss IT AS www.mpluss.no
Layout: Ingress K.W.L.A
© Bilder: Lars Peter Bærendsen,
hjelpsomme frivillige og Merete Løvgreen
Trykk: Toptryk Grafisk
ISBN: 978-87-996180-4-0

